

Motion till riksdagen 2006/07:Fi230

av **Sven-Erik Österberg (s)**

Förvaltningspolitik för välfärd och tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om den framtida förvaltningspolitiken.

Motivering

Svensk offentlig förvaltning håller hög klass. Den är effektiv, rättssäker och demokratiskt förankrad och den står sig väl i en internationell jämförelse. Men förvaltningen ställs hela tiden inför nya och förändrade krav. En åldrande befolkning, med de konsekvenser som det innebär för vår ekonomi och vårt arbetsliv, ställer krav på än bättre hushållning med våra ekonomiska och personella resurser. Samtidigt har medborgare, företag och organisationer allt högre förväntningar på att offentliga tjänster har hög kvalitet, är lätta att få tillgång till och utförs på ett förtroendeingivande sätt.

Den offentliga förvaltningen kan på många sätt bidra till en hållbar tillväxt, bland annat genom effektivisering av den egna verksamheten och genom mer flexibla tjänster till medborgare och företag. Den socialdemokratiska regeringens förvaltningspolitik har utgjort en bra grund för utvecklingen av enskilda myndigheter och verksamhetsområden. Det finns dock behov av ytterligare insatser för att utveckla förvaltningens olika delar till en bättre fungerande helhet. Jag vill därför presentera ett antal förvaltningspolitiska initiativ som bör tas för att göra en bra förvaltning bättre. Vi sätter upp tre ledstjärnor för det arbetet:

Ett ärende – en kontakt. Det ska vara enkelt för medborgare och företag att ha att göra med förvaltningen. Även om ett ärende hanteras av flera myndigheter ska det normalt räcka att ha kontakter med en. Detta kräver att vi bryter stuprörstänkandet och skapar en förvaltning som samverkar.

Fel! Okänt namn på

Rätt sak på rätt sätt. Förvaltningen ska arbeta effektivt, rättssäkert och med respekt för människors lika värde.

Nytänkande och förändring. Förvaltningen ska ha en hög förmåga att ta till sig ny teknik och nya lösningar. Genom utvärdering, uppföljning och ett ständigt lärande ska förvaltningen anpassas till en omvärld i förändring.

Med dessa ledstjärnor i fokus bör regeringen driva det förvaltningspolitiska utvecklingsarbetet vidare genom följande centrala initiativ som formar sig till ett program i tio punkter:

Fortsatt utveckling av e-förvaltningen

Skapandet av en sammanhållen elektronisk förvaltning är en central del i arbetet för att förverkliga visionen "Ett ärende – en kontakt". Svensk förvaltning har haft en ledande position på detta område. Den behöver nu förstärkas. Den socialdemokratiska regeringen beslutade därför i våras om en strategi för fortsatt utveckling av elektronisk förvaltning, "Bättre service för varje skattekrona". Strategin sätter upp mål och riktlinjer för myndigheternas arbete för att göra det enklare att kontakta myndigheter, få tillgång till information och utföra ärenden. Arbetet ska bedrivas så att vi får kortare handläggningstider, minskade krav på uppgiftslämnande från medborgare och företag men också stärkt integritets- och sekretesskydd. Ett framgångsrikt genomförande av strategin förutsätter ökad styrning och samordning från regeringens sida. Detta arbete måste nu drivas vidare med kraft.

Lokala servicekontor

Samtidigt som förvaltningen utvecklat den service som tillhandahålls elektroniskt har myndigheternas lokala närvaro minskat, i synnerhet på mindre orter och i storstädernas förorter. Statlig service via Internet är bra för många, men det räcker inte. Alla har inte möjlighet att använda elektroniska tjänster och för vissa ärenden är ett personligt möte det mest lämpliga. Det är också viktigt att man kan få hjälp utan att behöva sätta sig in i den statliga förvaltningsstrukturen och veta vilken myndighet som svarar för olika frågor. Med modern teknik skapas nya förutsättningar för förvaltningen att på ett smidigt sätt ge medborgarna en bättre service. Jag vill därför att regeringen tar initiativ för att samordna enskilda myndigheters lokala service till medborgare och företag och inrätta förvaltningsgemensamma lokala servicekontor, i första hand på mindre orter och i storstädernas förorter. Enklare frågor ska där kunna lösas direkt över disk eller i samtal per telefon med kontoret. I mer komplicerade frågor ska servicekontoren hjälpa till med kontakter med myndigheterna.

Översyn av myndighetsstrukturen och minskat antal små myndigheter

I takt med att omvärlden förändras och nya samhällsfrågor uppstår måste den statliga myndighetsstrukturen fortlöpande ses över. Ibland behövs mer genomgripande reformeringar av organisationen. Den statliga förvaltningen är idag svåröverskådlig för medborgare och företag. Därför bör en allmän översyn av den nuvarande myndighetsstrukturen göras för att identifiera överlappningar mellan myndigheter, brister i ansvarsfördelningen mellan myndigheter som försvårar samverkan och behov av att renodla verksamheter. I syfte att minska lednings- och administrationskostnader bör också små myndigheter avvecklas och deras verksamhet inordnas i andra myndigheter så långt möjligt.

Effektivare administration

Statsförvaltningen måste vara effektiv och alla resurser utnyttjas på bästa sätt. En alltför stor del av de statliga myndigheternas anslag går till administrativt stöd och lokaler. ESV har på den socialdemokratiska regeringens uppdrag pekat på hur man kan effektivisera administrationen genom samordning och entreprenadlösningar. Detta är fullt möjligt redan idag, men regeringen måste ge myndigheterna starkare incitament att se till att dessa besparingsmöjligheter används så att utrymmet för kärnverksamheterna ökar.

Mångkulturell förvaltning

En ökad mångvetenskap och mångkulturell kompetens är viktig inom den offentliga förvaltningen liksom i det privata näringslivet. Den socialdemokratiska regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att skapa en mångkulturell statsförvaltning som givit positiva resultat. Men situationen är ännu inte acceptabel – det finns mer att göra. Jag vill se fortsatta satsningar på den högre praktiska förvaltningsutbildning som riktats till personer med utländsk bakgrund och akademisk utbildning. I syfte att utveckla rekryteringsprocessen för att uppnå en rekrytering fri från diskriminering har ett försök med oidentifierade ansökningshandlingar just inletts. Detta arbete bör följas och vid behov kompletteras med ytterligare insatser. För att i övrigt stödja myndigheternas mångfaldsarbete har Verket för förvaltningsutveckling fått i uppgift att i samråd med Integrationsverket utarbeta en modell för analys och uppföljning av mångfaldsarbetet. Detta arbete behöver också följas upp.

Nolltolerans mot korruption i alla former

Svensk förvaltning har idag en låg grad av korruption. Det är något vi fortlöpande måste värna om. Under den socialdemokratiska regeringens ledning

Fel! Okänt namn på

publicerades därför skriften ”Om mutor och jäv – en vägledning för offentligt anställda”. Ytterst är det myndighetschefens ansvar att se till att verksamheten uppfyller högt ställda etiska krav. Detta är redan idag reglerat i förordningar, men det finns ett visst behov av att förtydliga regelverken. Den socialdemokratiska regeringen har därför inlett en översyn i syfte att ytterligare tydliggöra myndighetsledningens ansvar för att skapa ett skydd mot olika former av förtroendeskadligt beteende. Detta arbete måste fullföljas.

Ett tydligare ledningsansvar

Varje myndighets ledning ansvarar för verksamheten inför regeringen. I många myndigheter är ledningsansvaret delat mellan myndighetschef och styrelse, vilket gör det svårare att utkräva ansvar för verksamheten. Den socialdemokratiska regeringen inledde därför ett arbete för att ta fram en ny verksförordning med två huvudsakliga ledningsformer där ansvaret för myndigheternas verksamhet är tydligare reglerat. Detta arbete bör fullföljas och i samband med att varje myndighets instruktion ses över för att anpassas till en ny verksförordning bör även myndighetens ledningsform övervägas. Vilken ledningsform som väljs avgörs av verksamhetens karaktär.

En effektivare tillsyn

Alla kommuner och vissa statliga myndigheter utövar tillsyn för att se till att de regler som riksdag och regering beslutat efterlevs. Men reglerna för tillsyn skiljer sig åt mellan olika områden, vilket gör det svårt för medborgare och företag att veta vad de kan förvänta sig av en tillsynsmyndighet. På många områden är tillsynen svag på grund av bristande resurser, få möjligheter till sanktioner eller oklara ansvarsförhållanden. Vidare bör tillsyn, som innebär myndighetsutövning, avgränsas från myndigheters information och rådgivning. Den socialdemokratiska regeringens arbete med att utforma vissa grundläggande principer för tillsyn för att få en mer enhetlig reglering av tillsynsverksamhet bör därför drivas vidare.

Utvärderingar av myndigheterna

Myndigheter förmår sällan ifrågasätta och ompröva sin egen verksamhet. Inför viktigare strategiska beslut, till exempel inför utnämningen av en ny myndighetschef, bör därför regeringen i ökad utsträckning använda sig av oberoende utvärderingar av myndigheterna.

En samlad uppföljning av hela förvaltningen

Uppföljningar görs idag av olika delar av den offentliga verksamheten. Men initiativ behöver tas för att få mer samlad kunskap om hur olika verksamhetsformer och styrmedel fungerar och för att identifiera bristande samspel mellan förvaltningens olika delar. Kvalificerad uppföljning bör också användas i ökad utsträckning som ett instrument för att förbättra effektivitet och kvalitet inom den offentliga verksamheten och för att säkra att alla medborgare ges likvärdiga förutsättningar oavsett var de bor. Regeringen bör därför återkomma med en redovisning av vilka initiativ som tas för att få en bättre uppföljning av den offentliga förvaltningen.

Stockholm den 30 oktober 2006

Sven-Erik Österberg (s)